

VALTIONEUVOSTON PERUS- JA IHMISOIKEUSYHTEYSHENKILÖIDEN VERKOSTO

Aika keskiviikko 22.3.2017 klo 14.00–16.00
Paikka oikeusministeriö, neuvotteluhuone Julkisuus, Eteläesplanadi 10

Läsnä:

Eeva Raevaara, STM
Riitta Länsisyrjä, EOA
Ville Koponen, YM
Riitta-Maija Jouttimäki, STM
Satu Heikkinen, OKM
Sirpa Rautio, IOK
Liisa Saarenmaa, MMM
Asta Niskanen, VM
Krista Oinonen, UM
Janina Hasenson, UM
Ilkka Ojala, PLM
Tia-Maaret Möller, VNK
Mikael Åkermarck, LVM
Minna Pulkkinen, OKV
Sonya Walkila, OM

Johanna Suurpää, OM (pj)
Yrsa Nyman, OM (sihteeri)
Panu Artemjeff, OM

1) Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 14.07.

2) Edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen pöytäkirja hyväksyttiin.

3) PIO -ohjelman toimeenpanoa koskevan seminaarin (22.5) suunnittelu: tilannekatsaus

Sihteeri kertoi seminaarin suunnittelun tilasta. Sovittiin, että VM ja LVM yhdessä vetävät perusoikeudet ja digitalisaatio –työpajan. Työpajan suunnittelussa pitää huomioida Digi arkeen - neuvottelukunnan suunnittelemaa seminaaria. Tätä seminaaria valmistellaan 31.3.

Riitta-Maija Jouttimäki kertoi, että THL:ssä on äskettäin pidetty laaja työpaja itsemääräämisoikeudesta sosiaali- ja terveyspalveluissa. Sovittiin, että STM yhdessä OM:n tai UM:n ja ehkä myös SM:n kanssa vetävät itsemääräämisoikeutta koskevaa työpajaa. OM on yhteydessä SM:ään tästä.

Satu Heikkinen OKM:stä palaa koulutusteemaa koskevaan työpajaan. Todettiin, että tätä työpajaa ei voi vetää kukaan muu kuin OKM.

Todettiin, että työpajoissa esitellään toimintaohjelman hankkeita, eli paikalla tulisi olla hankkeita tuntevia henkilöitä.

Verkoston jäseniä pyydettiin lähettämään kutsuttavia tahoja verkoston sihteerille. Sihteerille pyydettiin lähettämään myös seminaaria koskevia ajatuksia ja ehdotuksia.

4) PIO -verkoston kevään toiminta

Keskusteltiin alustavasta suunnitelmasta verkoston kokousten seuraaviksi aiheiksi.

Todettiin, että PIO -toimintaohjelman toimeenpanoseminaari 22.5.2017 korvaa yhden kokouksen. Ainoa varsinainen kokous ennen kesää pidetään 15.6.2017. Tässä kokouksessa VM ja LVM esittelevät digitaalisten palveluiden saavutettavuuteen ja esteettömyyteen liittyviä ajankohtaisia hankkeita.

Elo-syyskuun kokouksen aiheena on Suomen saamat kansainväliset suositukset, mm. YK:n ihmisoikeusneuvoston määräaikaistarkastelussa (UPR) saadut suositukset. Suosituksia analysoidaan ja eri komiteoiden antamia suosituksia samasta aiheesta vertaillaan keskenään. Lisäksi keskustellaan suositusten toimeenpanon seurannasta.

Syksyllä 2017 voidaan käsitellä muun muassa seuraavia teemoja:

- EU:n perus- ja ihmisoikeustoimintaa (mm. neuvoston perusoikeuksien, kansalaisoikeuksien ja henkilöiden vapaan liikkuvuuden työryhmä FREMP, EU:n perusoikeusvirasto, ajankohtaiset EU-tuomioistuimen ratkaisut)
  - Valtioneuvoston sisäinen koordinaatio perus- ja ihmisoikeusasioissa sekä kokemuksia ministeriöiden sisäisistä PIO-verkostoista
- 5) Kansallinen perus- ja ihmisoikeuspolitiikka ja perus- ja ihmisoikeudet EU:ssa
- yleiset linjaukset perusoikeuksista ja oikeusvaltioperiaatteesta EU:n politiikassa; oikeusvaltioperiaate ja Suomen EU-puheenjohtajuus, Tia-Maaret Möller/VNK
  - EU:n perus- ja ihmisoikeuksien sisäisten ja ulkoisten ulottuvuuksien suhde, Janina Hasenson/UM
  - EU:n perusoikeuskirjan kansallinen soveltaminen, Sonya Walkila/OM
  - keskustelua perus- ja ihmisoikeusasioista Suomen EU-puheenjohtajuuskaudella

Pidettyjen esitysten pohjalta keskusteltiin perus- ja ihmisoikeuksista EU:ssa sekä Suomen tulevasta EU-puheenjohtajuuskauden teemoista ja puheenjohtajuuteen vaikuttavista seikoista, kuten vaaleista (mm. TP ja EK) ja EN:n puheenjohtajuuskaudesta (11/2018-05/2018).

6) Ministeriöiden ajankohtaiset perus- ja ihmisoikeusasiat

Ulkoasiainministeriön edustaja antoi päivityksen ajankohtaisista kansainvälisistä asioista:

- EN:n ministerikomitea on 15.3.2017 hyväksynyt päätöslauselman kansallisten vähemmistöjen suojelua koskevan puiteyleissopimuksen täytäntöönpanosta Suomessa. Välittömiä toimenpiteitä vaativat aiheet ovat saamelaisasiat, ruotsin kielen asema sekä syrjintä, vihapuhe ja suvaitsemattomuus. Vironkieliset on ensimmäistä kertaa nostettu suositukseen asti.
- YK:n kidutuksen vastainen komitea antoi päätelmänsä Suomelle 8.12.2016 – huolena muun muassa käsirautojen käyttö ja edelleen myös paljusellit, ei yllätyksiä.
- UM järjesti 7.3.2017 seminaarin *Kaduilla, kotona, netissä - Turvassa!* naisiin kohdistuvasta väkivallasta yhtenä ulkoasiainministeriön 100 tasa-arvosteosta yhteistyössä Naisjärjestöjen Keskusliiton, Naisten Linjan ja eduskunnan naisverkoston kanssa. Seminaari tuki osaltaan myös kansallisen perus- ja ihmisoikeustoimintaohjelman täytäntöönpanoa.
- Suomen 23. määräaikaisraportin käsittely YK:n rotusyrjinnän poistamista koskevan komitean istunnossa 25.4 -26.4.2017. Komitea antaa suosituksensa Suomelle 12.5.2017.
- Suomen raportin käsittely YK:n ihmisoikeusneuvoston määräaikaistarkastelussa (UPR) on 3.5.

Vuonna 2017 antaa seuraavat määräaikaisraportit:

- Annetaan myöhässä oleva viides raportti alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan täytäntöönpanosta.
- Ihmiskaupan vastaisesta toiminnasta tehdyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen täytäntöönpanosta raportoidaan toisen kerran asiantuntijaryhmälle (GRETA).
- Raportoidaan ensimmäisen kerran naisiin kohdistuvan väkivallan sekä perheväkivallan ehkäisemistä ja torjumista koskevan Euroopan neuvoston yleissopimuksen (ns. Istanbulin sopimus) täytäntöönpanosta asiantuntijaryhmälle (GREVIO).
- Uudistetun Euroopan sosiaalisen peruskirjan täytäntöönpanosta annetaan 13. raportti. Lisäksi sosiaalisten oikeuksien komitea tulee Suomeen 15.6. keskustelemaan peruskirjan ratifioimattomista artikloista.
- YK:n ihmisoikeussopimuksista raportoidaan lapsen oikeuksien yleissopimuksen ja lasten myyntiä, lapsiprostituutiota ja lapsipornografiaa koskevan valinnaisen pöytäkirjan täytäntöönpanosta

7) Muut asiat

Ihmisoikeuskeskuksen johtaja kertoi EU:n perusoikeusviraston hallintoneuvoston tulevasta kokouksesta, jossa on tarkoitus keskustella mm. perusoikeusaiheiden kehityksestä EU:ssa viimeisten 10 vuoden ajan, perusoikeuskirjan kansallisesta soveltamisesta sekä perusoikeusviraston vuosikertomuksesta.

Ihmisoikeuskeskuksen nettisivuilta löytyy nyt tuoretta koulutusmateriaalia.

8) Kokouksen päättäminen

PIO -toimintaohjelman toimeenpanoseminaari 22.5.2017 korvaa verkoston seuraavan kokouksen. Seuraava varsinainen kokous pidetään 15.6.2017 klo 14 -16.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 15.41.